

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

**Аналітичні
дослідження**

**цінових тенденцій
у сфері закупівлі
великої рогатої худоби,
свиней і молока
в Україні та країнах ЄС**

**(станом на 15 січня
2024 року)**

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

Аналітичні дослідження

**цінових тенденцій
у сфері закупівлі
великої рогатої худоби,
свиней і молока
в Україні та країнах ЄС**

(станом на 15 січня 2024 року)

УДК 338.516.48.[636.2+636.4+637.1](477+4-6ЄС)(048.83)
А64

Автори: В. М. Івченко, О. М. Полонська, А. Л. Солошонок,
О. Е. Майданюк

Друкується за рішенням вченої ради Українського науково-дослідного інституту продуктивності агропромислового комплексу (протокол № 3 від 24 грудня 2018 р.)

Аналітичні дослідження цінкових тенденцій у сфері закупівлі великої
А64 рогатої худоби, свиней і молока в Україні та країнах ЄС/
В. М. Івченко, О. М. Полонська, А.Л. Солошонок та ін. Київ:
НДІ «Укragропромпродуктивність», 2024. 26 с.

ISBN 978-617-613-070-3

Науково-аналітичне видання містить інформацію щодо цінкових тенденцій у сфері закупівлі великої рогатої худоби, свиней і молока в Україні та країнах ЄС.

Аналітичні дослідження динаміки закупівельних цін на велику рогату худобу, свиней та молоко незбиране II гатунку, прийнятих від господарств населення України, здійснено на підставі даних, отриманих шляхом опитування понад 360 об'єктів (підприємства різних форм власності, фізичні особи-підприємці, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, закупівельні пункти, сільські та селищні ради тощо), які здійснюють закупівлю та перероблення цієї сировини у 17 регіонах.

Аналітичний огляд середніх цін реалізації ВРХ, свиней та молока сирого усіх видів від сільськогосподарських підприємств проведено на підставі даних Держстату.

Також дослідження містять інформацію щодо рівня закупівельних цін на ВРХ, свиней та молоко у країнах ЄС (за даними Європейської комісії).

Наведені матеріали за потреби можуть бути використані фахівцями будь-якої сфери діяльності для аналізу цінової ситуації на ринку сільськогосподарської продукції.

Без права перевидання. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в інформаційному продукті, для освітніх або некомерційних цілей вирішується без отримання попередньої письмової згоди власників авторського права за умови посилання на його повну бібліографічну назву згідно з ДСТУ 7.1:2006. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в цьому інформаційному продукті, для перепродажу, інших комерційних цілей або угод (договорів) на розробку науково-дослідних робіт забороняється без отримання попередньої згоди власників авторського права. Ці умови відносяться і до видань попередніх років. Заявку на отримання такого дозволу слід направляти науково-організаційному відділу НДІ «Укragропромпродуктивність» за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 2, або електронною поштою: uapp_god@ukr.net

УДК 338.516.48.[636.2+636.4+637.1](477+4-6ЄС)(048.83)

ISBN 978-617-613-070-3

© В. М. Івченко, О. М. Полонська,
А. Л. Солошонок, та ін., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Результати аналітичних досліджень динаміки закупівельних цін на велику рогату худобу в Україні та країнах ЄС.....	5
1.1 Динаміка закупівельних цін на велику рогату худобу, прийняту на забій від господарств населення України (за даними НДІ «Укragропромпродуктивність»).....	5
1.2 Середні ціни на велику рогату худобу у країнах ЄС	8
2. Результати аналітичних досліджень динаміки закупівельних цін на свиней в Україні та країнах ЄС.....	11
2.1 Динаміка закупівельних цін на свиней, прийнятих від господарств населення України (за даними НДІ «Укragропромпродуктивність»).....	11
2.2 Середні ціни на свиней та поросят у країнах ЄС	14
3. Результати аналітичних досліджень динаміки закупівельних цін на молоко в Україні та країнах ЄС.....	17
3.1 Динаміка закупівельних цін на молоко незбиране II гатунку, придбане суб'єктами господарювання у господарствах населення України (за даними НДІ «Укragропромпродуктивність»).....	17
3.2 Динаміка закупівельних цін на молоко у країнах ЄС	20
3.3 Світові закупівельні ціни на молоко.....	22
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	25

ВСТУП

Розвиток агропромислового виробництва потребує належного функціонування служби моніторингу аграрного ринку та забезпечення його прозорості для продавців і покупців з метою оперативного доступу до цінової інформації. Цінова політика є одним із найважливіших елементів загальної бізнес-стратегії, будучи одним із механізмів прийняття рішень для досягнення цілей та стабільності економічної діяльності. Від ефективності виконання цим механізмом наданих функцій залежать стан і тенденції розвитку як окремих секторів економіки, так і національного господарства загалом.

Зазначене повною мірою стосується ціноутворення у вітчизняному аграрному секторі. Ціни на сільськогосподарську продукцію є динамічною характеристикою аграрного ринку. Вони чутливо реагують на вплив численних економічних, технологічних, погодних, соціально-політичних чинників й у свою чергу визначають вектори і темпи розвитку окремих сільськогосподарських галузей, рівень продовольчої безпеки країни. Значна диференціація та коливання в динаміці цін свідчать про слабку керованість процесами на агропродовольчому ринку. Це породжує нестабільність, яка знижує інвестиційну привабливість аграрного сектору, посилює диспропорції в розвитку окремих його складових. Цінова нестабільність зумовлює необхідність здійснення моніторингу та системного аналізу цін на продукцію сільськогосподарських товаровиробників [1].

Функціонування системи оперативного збору, обробки, зберігання та розповсюдження інформації про рівень внутрішніх цін серед суб'єктів ринку є важливою передумовою реформування аграрного сектору на ринкових засадах і розвитку агробізнесу. За відсутності належної системи інформування про цінові тенденції щодо сільськогосподарської продукції продавці та покупці недостатньою мірою володіють знаннями відносно поточних і очікуваних цін, а також розміщення товарів та послуг.

Системи цінового моніторингу діють у більшості країн світу. Стан продовольчих ринків, ринків матеріально-технічних ресурсів, послуг з транспортування, зберігання, переробки продукції та інших у сільській місцевості, цін та обсягів продажу продукції в різних регіонах по різноманітних каналах збуту – це лише частка інформації, яку можуть надавати подібні системи [2].

Ціновий моніторинг аграрного сектору може бути використаний для виявлення критичних явищ, інформування громадськості та органів державної влади, прийняття рішень щодо розвитку галузі та тактики поведінки на ринку, а також забезпечує зворотній зв'язок у відношенні відповідних державних програм.

В цілому своєчасна, доступна та достовірна інформація є надзвичайно важливою для ефективної діяльності суб'єктів ринку, дозволяє приймати оперативні рішення та планувати діяльність на майбутнє, а отже зумовлює актуальність проведених досліджень.

1. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДИНАМІКИ ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА ВЕЛИКУ РОГАТУ ХУДОБУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

1.1 Динаміка закупівельних цін на велику рогату худобу, прийняту на забій від господарств населення України (за даними НДІ «Укראгропромпродуктивність»)

Рівень поточних цін у середньому по Україні.

Станом на 15 січня 2024 року середні арифметичні незважені ціни на молодняк ВРХ знаходяться в межах **57,69 грн** за 1кг живої ваги (телиці вагою до 330 кг) та **66,57 грн** за 1кг живої ваги (бички вагою 330 кг і більше), ціни на корів (за вгодованістю) – у межах **44,48 – 52,07 грн** за 1 кг живої ваги (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 Динаміка та діапазон закупівельних цін на ВРХ

	15 січня 2024 р	15 грудня 2023 р	Зниження (-) /зростання (+) за період, %
Молодняк ВРХ, грн/кг	57,69 – 66,57	53,17 – 61,06	+8,5- +9,0
Корови, грн/кг	44,48 – 52,07	40,68 – 48,05	8,4+9,3

Діапазон закупівельних цін на молодняк ВРХ за місяць змінився: на телиці вагою до 330 кг збільшився на 8,5 %, на бички вагою 330 кг і більше збільшився на 9,0 %. Діапазон ціни на корів (за вгодованістю) за місяць збільшився до 9,3 % (табл. 1.1).

Регіональний зріз.

Найвищі закупівельні ціни на молодняк ВРХ – у Кіровоградській, Житомирській, Полтавській та Київській областях. Найнижчі – у Закарпатській, Одеській, Тернопільській та Вінницькій областях (табл. 1.2).

Найвищі закупівельні ціни на корів (за вгодованістю) зафіксовані у Кіровоградській, Житомирській, Київській та Рівненській областях, найнижчі – у Тернопільській, Закарпатській, Одеській та Полтавській областях (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 Максимальні та мінімальні ціни по регіонах за 1 кг живої ваги, грн.

Область	Молодняк ВРХ				Область	Корови (за вгодюваністю)		
	вагою < 330 кг		вагою > 330 кг			вища	середня	нижчесередня
	бички	телиці	бички	телиці				
Максимальні ціни								
Київська	74,67	65,00	81,00	71,00	Київська	67,67	61,67	58,67
Житомирська	73,00	69,00	74,00	70,00	Житомирська	55,95	52,70	45,78
Кіровоградська	69,00	67,00	73,00	71,00	Рівненська	54,50	47,50	41,00
Полтавська	66,00	63,00	70,00	65,00	Кіровоградська	54,40	50,60	47,00
Середні ціни								
По Україні	61,63	57,69	66,57	61,43	По Україні	52,07	47,74	44,48
Мінімальні ціни								
Закарпатська	47,00	47,00			Закарпатська	45,00	43,00	40,00
Вінницька	54,33	51,67	58,33	53,33	Вінницька	46,33	43,67	42,00
Хмельницька	55,90	52,63	58,85	54,53	Черкаська	47,70	46,10	45,32
Одеська	56,67	51,67	61,00	51,67	Чернігівська	48,50	44,50	40,00

Упродовж тривалого періоду найвищими залишаються ціни на бичків вагою 330 кг і більше, динаміка цін на яких наведена на рис. 1.1

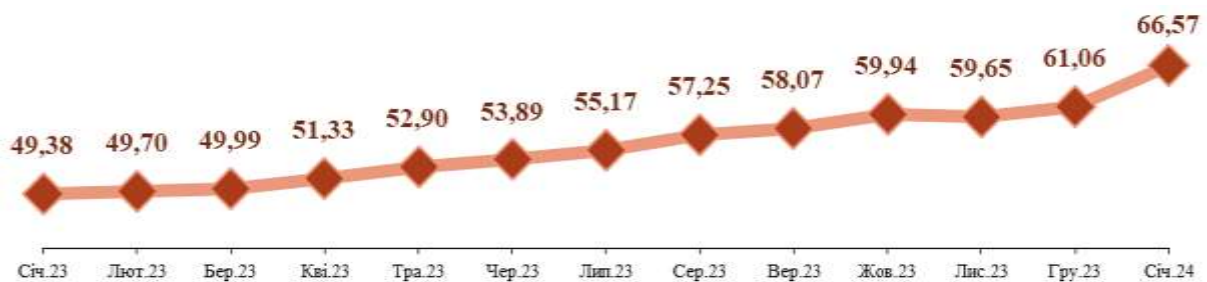

Рис. 1.1 Динаміка закупівельних цін на молодняк ВРХ, прийнятий на забій від господарств населення, грн за 1 кг живої ваги

За період з січня 2024 року по січень 2023 року ціни на бичків вагою 330 кг і більше зросли на 34,8 %. За даний період найнижча ціна була зафіксована 4у січні 2023 року – 49,38 грн за 1 кг живої ваги, найвища у січні 2023 року – 66,57 грн за 1 кг живої ваги.

Динаміка цін.

Місячна динаміка. За останній місяць найбільше зростання цін відмічено на корів нижчесередньої вгодюваності – на 9,3 % (табл. 1.3).

Річна динаміка. За останній рік найбільше зросли ціни на телиць вагою до 330 кг – на 38,6 % (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 Закупівельні ціни на велику рогату худобу (ВРХ), прийняту від господарств населення України

Область	Закупівельна ціна за 1 кг живої ваги, грн. (станом на 15 січня 2024 р.)						
	молодняк ВРХ				корови вищої вгодюваності	корови середньої вгодюваності	корови нижчесередньої вгодюваності
	вагою до 330 кг		вагою 330 кг і більше				
	бички	телиці	бички	телиці			
АР Крим**							
Вінницька	54,33	51,67	58,33	53,33	46,33	43,67	42,00
Волинська*							
Дніпропетровська*							
Донецька*							
Житомирська	73,00	69,00	74,00	70,00	55,95	52,70	45,78
Закарпатська	47,00	47,00			45,00	43,00	40,00
Запорізька*							
Івано-Франківська							
Київська	74,67	65,00	81,00	71,00	67,67	61,67	58,67
Кіровоградська	69,00	67,00	73,00	71,00	54,40	50,60	47,00
Луганська**							
Львівська							
Миколаївська*							
Одеська	56,67	51,67	61,00	51,67	50,00	43,00	40,00
Полтавська	66,00	63,00	70,00	65,00	50,00	48,00	45,00
Рівненська	58,00	53,50	61,00	55,00	54,50	47,50	41,00
Сумська*							
Тернопільська	61,50	57,50	64,50	60,50	50,50	48,00	
Харківська**							
Херсонська							
Хмельницька	55,90	52,63	58,85	54,53		42,53	
Черкаська			66,96	62,66	47,70	46,10	45,32
Чернівецька	62,50	56,67	67,67	61,00	54,33	49,33	
Чернігівська	61,00		62,50		48,50	44,50	40,00
По Україні	61,63	57,69	66,57	61,43	52,07	47,74	44,48
Станом на 15 грудня 2023р	57,03	53,17	61,06	56,63	48,05	44,38	40,68
Зміни за період, %	8,1	8,5	9,0	8,5	8,4	7,6	9,3
Станом на 16 січня 2023 р.	45,23	41,63	49,38	47,13	38,22	35,50	32,25
Зміни за рік, %	36,3	38,6	34,8	30,3	36,2	34,5	37,9

*За минулий період приймання ВРХ від господарств населення не здійснювалося.

** Інформація відсутня.

Довідково. За даними Держстату України станом на 01 січня 2023 р. кількість ВРХ у господарствах усіх категоріях становило 2307,1 тис. гол, що на 12,7 % менше від даних попереднього року (2644 тис. гол), у тому числі у господарствах населення кількість ВРХ становила 1365 тис. гол, що на 16,8 % менше ніж за даний період попереднього року (1640 тис. гол). Із загальної кількості ВРХ станом на 01 січня 2023 р. кількість корів у господарствах усіх категоріях становила 1352,8 тис. гол, що на 12,4 % менше від даних попереднього року (1544 тис. гол) – у господарствах населення кількість корів становила 958,6 тис. гол, що на 14,4 % менше ніж за даний період попереднього року (1119,4 тис. гол) [3].

1.2 Середні ціни на велику рогату худобу у країнах ЄС

Середні ціни на телиць у країнах ЄС

За даними Європейської комісії, у 2022 р. на ринках країн ЄС середні ціни продажу телиць були в середньому на 19,5% нижчі ніж середні ціни купівлі бичків. [4].

У грудні 2023 р. середня ціна телиць у країнах ЄС становила 2,77 євро за 1 кг живої ваги, що на 1,8% більше ніж у грудні 2022 р., та відповідає рівню попереднього місяця. Водночас це у 2 рази перевищує рівень закупівельних цін в Україні (рис. 1.2).

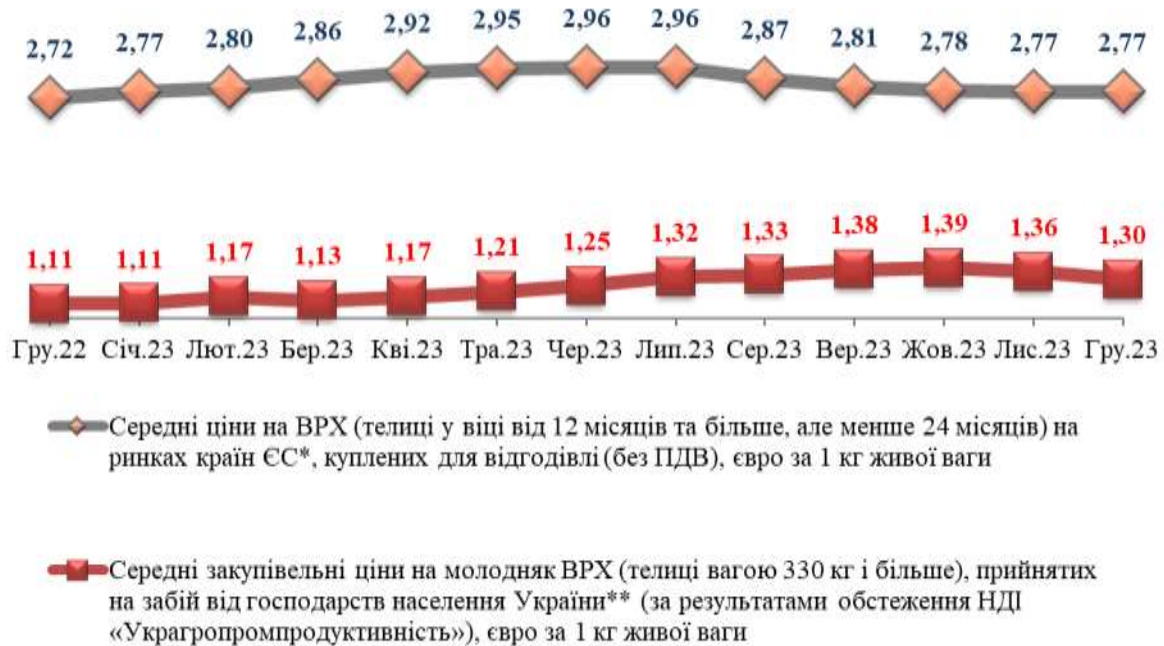

Рис. 1.2 Динаміка середніх цін на ВРХ (телиці) в Україні та ЄС

Станом на 05.01.2024 р., за даними Європейської комісії.

** Розрахункові дані за відповідний період, згідно з курсом НБУ, що встановлений в останній робочий день місяця.

У грудні 2023 р. найвищі середні ціни на телиць для відгодівлі серед країн ЄС досягнуто у Бельгії – 3,13 євро за 1 кг живої ваги та Франції – 3,23 євро за 1 кг живої ваги.

Найнижча ціна зафіксована у Ірландії – 2,33 євро за 1 кг живої ваги.

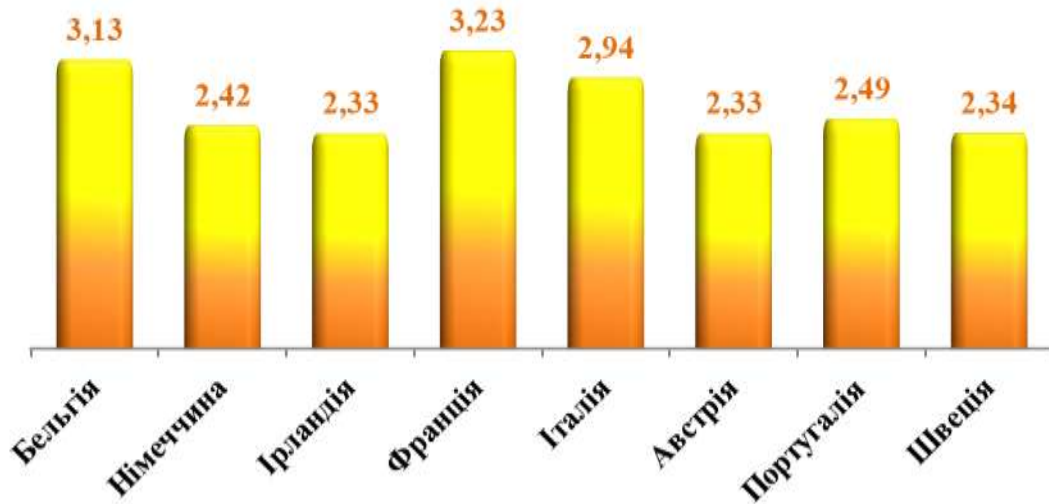

Рис. 1.3 Середні ціни на ВРХ (телиці) по основних країнах-виробниках ЄС* у грудні 2023 р., євро за 1 кг живої ваги

Середні ціни на бичків у країнах ЄС

Середня ціна бичків у грудні 2023 р. у країнах ЄС становила 3,34 євро за 1 кг живої ваги, що на 2,7% більше показника відповідного місяця 2022 р., та на 0,6% менше від попереднього місяця (рис. 1.4).

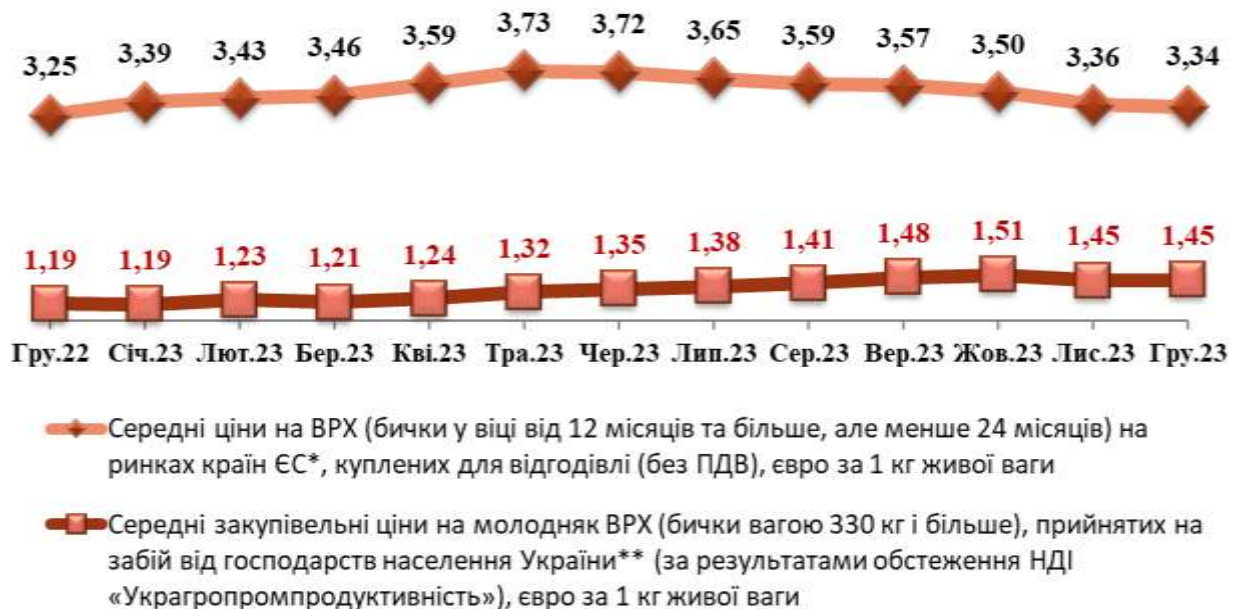

Рис. 1.4 Динаміка середніх цін на ВРХ (бички) в Україні та ЄС

* Станом на 05.01.2024 р., за даними Європейської комісії.

** Розрахункові дані за відповідний період, згідно з курсом НБУ, що встановлений в останній робочий день місяця.

У грудні 2023 р. найвища середня ціна на бичків, куплених для відгодівлі в межах ЄС зафіксована у Німеччині – 4,57 євро за 1 кг живої ваги та Бельгії – 4,43 євро за 1 кг живої ваги.

Найнижча ціна зафіксована в Австрії – 2,00 євро за 1 кг живої ваги.

Рис. 1.5 Середні ціни на ВРХ (бички) по основних країнах-виробниках ЄС* у грудні 2023 р., євро за 1 кг живої ваги

* Станом на 05.01.2024 р., за даними Європейської комісії.

** Розрахункові дані за відповідний період, згідно з курсом НБУ, що встановлений в останній робочий день місяця.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДИНАМІКИ ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА СВИНЕЙ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

2.1 Динаміка закупівельних цін на свиней, прийнятих від господарств населення України (за даними НДІ «Укragропромпродуктивність»)

Рівень поточних цін у середньому по Україні.

Станом на 15 січня 2024 року середні арифметичні незважені ціни на свиней знаходяться в межах **73,58 грн** за 1кг живої ваги (категорія перша-екстра) та **69,89** за 1кг живої ваги (друга категорія). Середня ціна поросят-молочників становить **2612,05** грн за голову (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 Динаміка закупівельних цін на свиней

Показник	15 січня 2024 р.	15 грудня 2023 р.	Зниження (-)/ зростання (+) за період, %
Свині категорії перша-екстра, грн/кг живої ваги	73,58	76,13	-3,4
Свині другої категорії, грн/кг живої ваги	69,89	74,08	-5,7
Поросята-молочники, грн/за голову	2612,05	2660,14	-1,8

Середні закупівельні ціни на свиней протягом місяця знизилися на свиней категорії перша-екстра – на 3,4 %, на свиней другої категорії – на 5,7 %, на поросят-молочників – на 1,8 %.

Регіональний зріз.

Найнижчі закупівельні ціни на свиней категорії перша-екстра у Рівненській, Закарпатській та Одеській областях (на **18,5 % – 7,1 %** нижчі, ніж в Україні); **найвищі** – у Київській, Дніпропетровській та Миколаївській областях, в яких цей показник у середньому на **11,6 % – 9,2 %** перевищує загальноукраїнське значення (табл. 2.2).

На поросят-молочників **найнижчі** закупівельні ціни у Дніпропетровській, Волинській та Одеській областях – на **22,8 % – 10,7 %** нижчі ніж в середньому по Україні, **найвищі** – у Кіровоградській, Полтавській та Чернігівській областях – на **14,8 % – 9,7 %** вищі ніж в середньому по Україні (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 Максимальні та мінімальні ціни по регіонах

Область	Свині категорії перша-екстра, грн/кг	Область	Свині другої категорії, грн/кг	Область	Поросята-молочники, грн/голову
Максимальні ціни					
Київська	82,10	Київська	80,40	Кіровоградська	3000,00
Дніпропетровська	80,33	Полтавська	80,00	Полтавська	2900,00
Миколаївська	80,33	Черкаська	73,93	Чернігівська	2866,65
По Україні	73,58	По Україні	69,89	По Україні	2612,05
Мінімальні ціни					
Рівненська	60,00	Одеська	60,00	Дніпропетровська	2017,50
Закарпатська	68,00	Волинська	60,20	Волинська	2075,00
Одеська	68,33	Рівненська	62,00	Одеська	2333,33

Динаміку закупівельних цін на свиней категорії перша-екстра наведено на рис. 2.1.

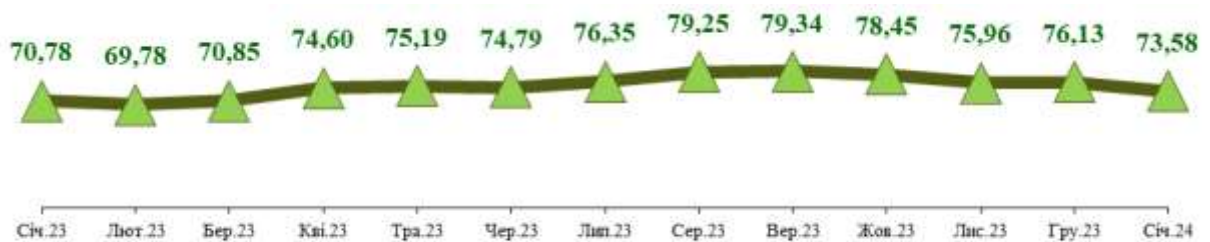

Рис. 2.1 Закупівельні ціни на свиней категорії перша-екстра, грн/кг живої ваги

За період з січня 2023 року по січень 2024 року ціни на свиней категорії перша-екстра зросли на 3,9 %. За даний період найнижча ціна була зафіксована у лютому 2023 року – 69,78 грн за 1 кг живої ваги, найвища у вересні 2023 року – 79,34 грн за 1 кг живої ваги.

Річна динаміка цін.

За останній рік найбільше зросли ціни на поросят-молочників – на 8,9 %, найменше на свиней другої категорії – на 1,0 % (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 Закупівельні ціни на свиней, прийнятих від господарств населення України

Область	Закупівельні ціни на свиней та поросят станом на 15 січня 2024 р.:		
	ціна за 1 кг живої ваги, грн		ціна за голову, грн
	свині категорії перша-екстра	свині другої категорії	поросята-молочники
АР Крим*			
Вінницька	76,50	72,50	2800,00
Волинська	68,33	60,20	2075,00
Дніпропетровська	80,33	73,33	2017,50
Донецька**			
Житомирська			2760,00
Закарпатська	68,00		
Запорізька			
Івано-Франківська			
Київська	82,10	80,40	2696,20
Кіровоградська	69,00	66,00	3000,00
Луганська**			
Львівська			
Миколаївська	80,33	71,33	2800,00
Одеська	68,33	60,00	2333,33
Полтавська	73,00	80,00	2900,00
Рівненська	60,00	62,00	2500,00
Сумська			
Тернопільська			
Харківська*			
Херсонська*			
Хмельницька		73,87	2720,00
Черкаська	79,00	73,93	2450,00
Чернівецька		65,00	2650,00
Чернігівська	78,00	70,00	2866,65
По Україні	73,58	69,89	2612,05

* Інформація відсутня.

** М'ясопереробні підприємства не здійснюють закупівлю свиней у населення.

Станом на 15.12. 2023	76,13	74,08	2660,14
Зміни за період,%	-3,4	-5,7	-1,8
станом на 16.01. 2023	70,78	69,18	2399,46
Зміни за рік,%	3,9	1,0	8,9

Довідково. За даними Держстату України станом на 01 січня 2023 р. кількість свиней у господарствах усіх категоріях становило 4948,3 тис. гол, що на 11,8 % менше від даних попереднього року (5608,8 тис. гол), у тому числі у господарствах населення кількість свиней становила 1803,7 тис. гол, що на 11,2 % менше ніж за даний період попереднього року (2031,9 тис. гол) [3].

2.2 Середні ціни на свиней (у забійній вазі) у країнах ЄС

Середні ціни на свиней (у забійній вазі) у країнах ЄС

Країни ЄС – другий за величиною (після Китаю) світовий виробник свинини та лідер із експорту даного виду м'яса. У ЄС свині формують найбільшу категорію тваринництва.

За даними Європейської комісії, на ринках країнах ЄС протягом 2022 р., на свиней у забійній вазі класу S відбувалося зростання середніх цін (крім лютого 2022 р.), а на свинина класу R – сезонні коливання [4].

Станом на 25 грудня 2023 р. середня ціна реалізації свиней у забійній вазі класу S становила 211,60 євро за 100 кг, що на 3,0% більше ніж 26 грудня 2022 р., свинина класу R – 263,19 євро за 100 кг, що на 15,4% більше (рис.2.2).

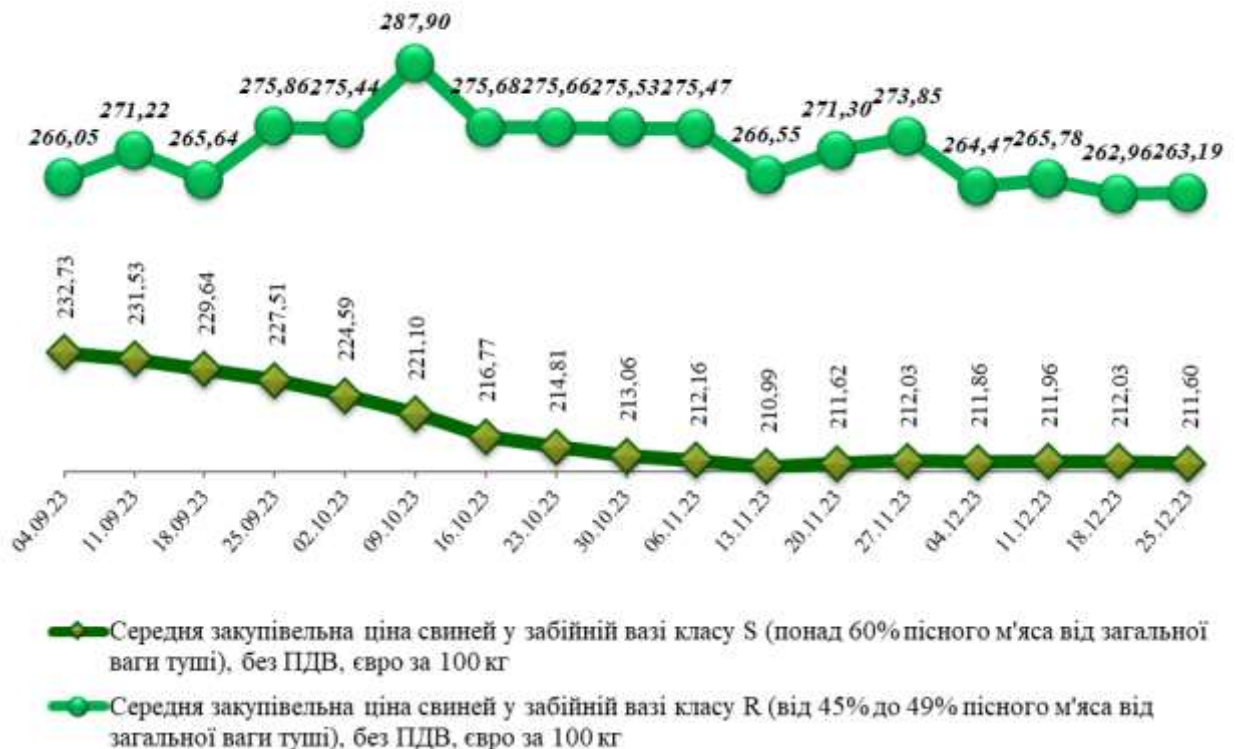

Рис. 2.2 Динаміка середніх цін на свиней у забійній вазі в ЄС

Слід зазначити, що вирощування свиней забійних кондицій для класу S зосереджене майже у всіх країнах ЄС, а для класу R – лише у семи.

Станом на 25 грудня 2023 р. найвища середня ціна на свиней у забійній вазі класу S в межах ЄС зафіксована у Румунії – 267,67 євро за 100 кг. Найнижча ціна зафіксована у Нідерландах – 196,37 євро за 100 кг (рис.2.3).

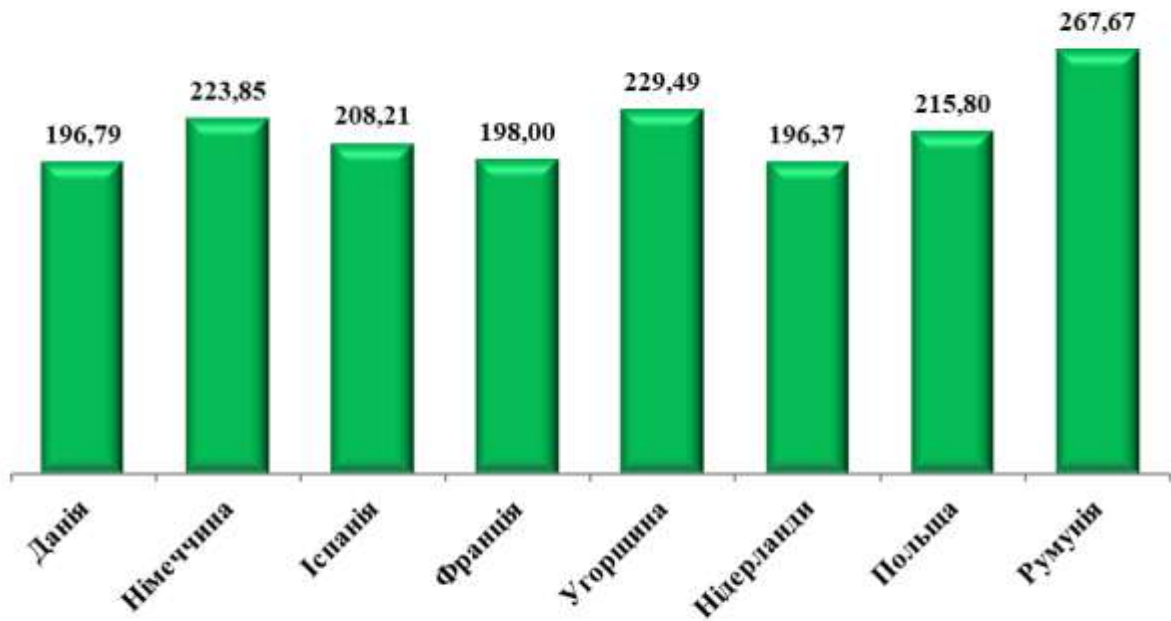

Рис. 2.3 Середні ціни свиней у забійній вазі класу S по окремих країнах ЄС станом на 25 грудня 2023 року, євро за 100 кг

Станом на 25 грудня 2023 р. найвища середня ціна на свиней у забійній вазі класу R у межах ЄС зафіксована у Італії – 272,90 євро за 100 кг. Найнижча ціна зафіксована у Чехії – 174,43 євро за 100 кг.

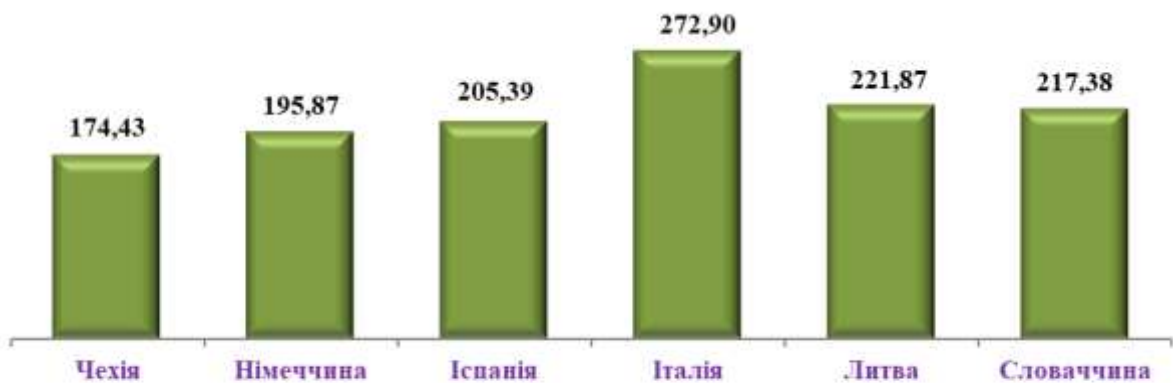

Рис. 2.4 Середні ціни свиней у забійній вазі класу R по країнах-виробниках ЄС станом на 25 грудня 2023 року, євро за 100 кг

Середні ціни на поросят у країнах ЄС

На відміну від цінової ситуації на ринках країн ЄС з продажу свиней, протягом 2022 р. спостерігається зростання середніх цін реалізації поросят.

У грудні 2023 р. середня ціна реалізації поросят становила 75,80 євро за голову, що на 21,7% більше, ніж у грудні 2022 р. (62,30 євро). Порівняно з попереднім тижнем станом на 25 грудня 2023 р. середня ціна зросла на 0,69 євро за голову (рис. 2.5).

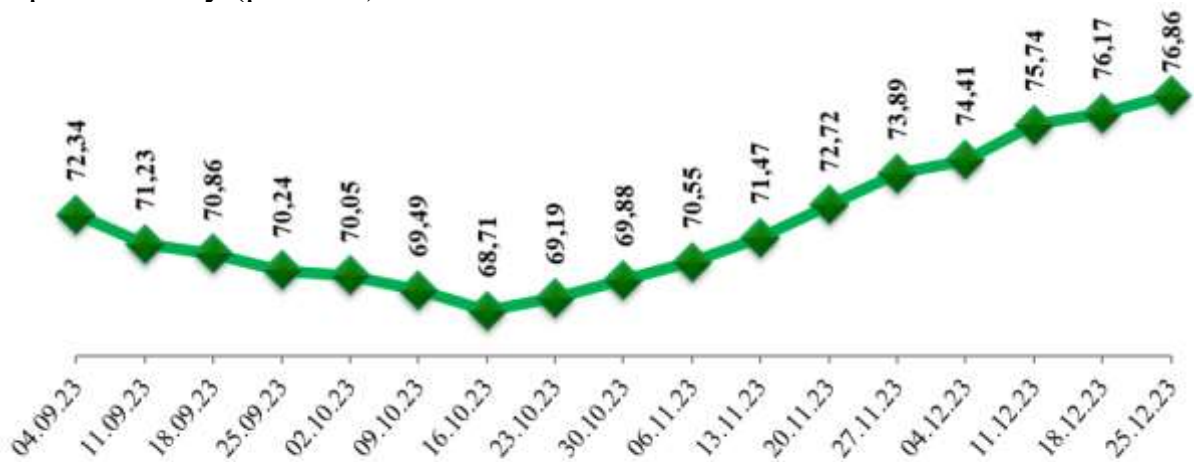

Рис. 2.5 Динаміка середніх цін на поросят (приблизно 20 кг) у живій вазі в ЄС, євро за голову

Станом на 25 грудня 2023 р. у основних країнах-виробниках свиней в ЄС відзначається як зниження так і зростання середньої ціни на поросят.

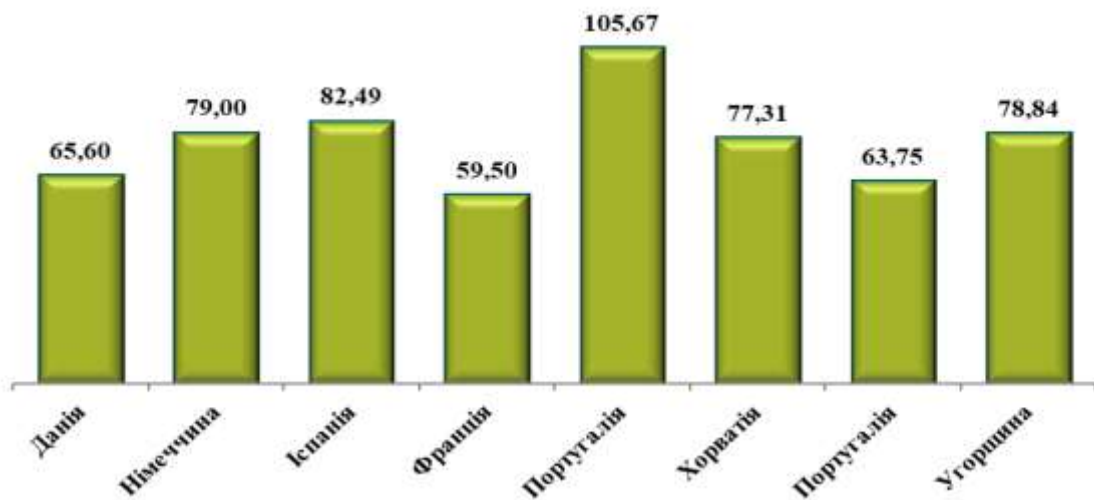

Рис. 2.6 Середні ціни на поросят по основних країнах-виробниках ЄС станом на 25 грудня 2023 року, євро за голову

3. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДИНАМІКИ ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА МОЛОКО В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

3.1 Динаміка закупівельних цін на молоко незбиране II гатунку, придбане суб'єктами господарювання у господарствах населення України (за даними НДІ «Укргропромпродуктивність»)

Рівень поточних цін у середньому по Україні.

Станом на 15 січня 2024 року середня арифметична незважена ціна на молоко незбиране II гатунку по Україні становить **9,20 грн/л**, що на **2,7 %** більше порівняно до 15 грудня 2023 року (табл. 3.1).

Таблиця 3.1. Динаміка цін на молоко незбиране II гатунку

Показник ціни	15 січня 2024 р.	15 грудня 2023 р.	Динаміка за місяць	16 січня 2023 р.	Річна динаміка
min	8,59	8,46	+1,5	7,72	+11,3
max	9,97	9,65	+3,3	8,29	+20,3
Середня по Україні	9,20	8,96	+2,7	8,01	+14,8

Регіональний зріз.

Найнижчі середні закупівельні ціни у Київській, Черкаській та Дніпропетровській областях – на **18,5 % – 9,6 %** нижчі від загальноукраїнського значення. Найвищі середні закупівельні ціни – у Закарпатській, Одеській та Волинській областях – на **33,2 % – 22,7 %** вищі ніж в середньому по Україні (табл. 3.2).

Таблиця 3.2. Рівень мінімальних та максимальних закупівельних цін по регіонах

Область	Рівень закупівельних цін на молоко незбиране II гатунку, грн/л		
	середня	min	max
Мінімальні ціни			
Київська	7,50	7,00	8,00
Черкаська	8,20	7,70	9,30
Дніпропетровська	8,32	7,60	9,20
Україна	9,20	8,59	9,97
Максимальні ціни			
Закарпатська	12,25	11,50	13,00
Одеська	12,00	12,00	12,00
Волинська	11,29	8,85	13,65

Мінімальні закупівельні ціни у розрізі регіонів знаходяться у діапазоні **7,00–12,00** грн/л, з них найнижча зафіксована у одному регіоні.

Динаміка цін.

За період з січня 2023 року по січень 2024 року найвища закупівельна ціна на молоко незбиране II гатунку зафіксована у січні 2024 року (9,20 грн/л), найнижча – у серпні 2023 року (7,93 грн/л) (рис. 3.1).

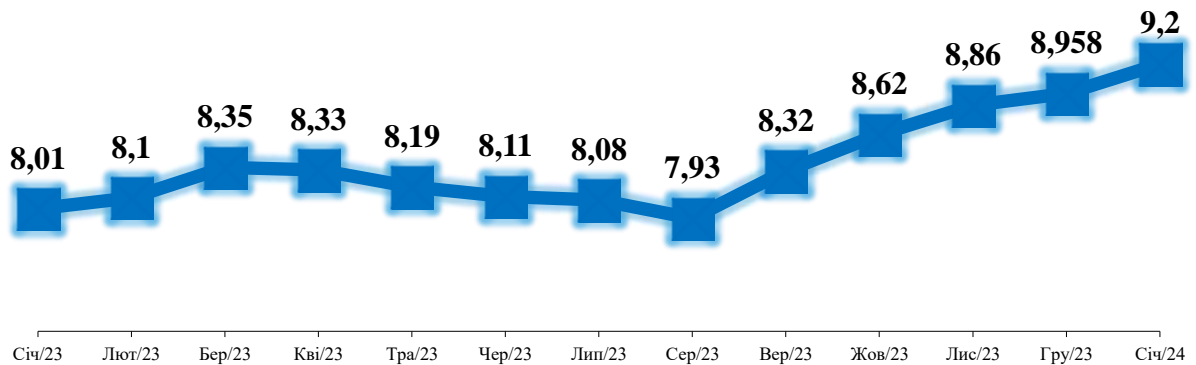

Рис.3.1 Динаміка закупівельних цін на молоко незбиране II гатунку, придбане в особистих селянських господарствах, грн/л

Місячна динаміка. За останній місяць середня закупівельна ціна зросла на **2,7 %**. Зростання середньої закупівельної ціни відбулося у дев'яти областях. Найбільше у Житомирській області на 20,0 %. Зниження середньої закупівельної ціни відбулося у одному регіоні, у решти областей ціни залишилися не змінними (табл. 3.3).

Річна динаміка. За останній рік порівняно до 16 січня 2023 року середня мінімальна закупівельна ціна в Україні зросла **на 11,3 %**, середня максимальна – **на 20,3 %**, середня по Україні – **на 14,8 %** (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 Закупівельні ціни на молоко II гатунку, придбане суб'єктами господарювання у господарствах населення України

Область	Рівень закупівельних цін на молоко незбиране II гатунку, грн/л		Середні ціни за даними моніторингу науково-дослідних центрів продуктивності:		Зростання (зниження) середніх цін за період,%
	мінімальний	максимальний	Станом на 15 січня 2024 р.	Станом на 15 грудня 2023 р.	
АР Крим*					
Вінницька	8,50	9,50	9,05	8,81	2,7
Волинська	8,85	13,65	11,29	11,29	0,0
Дніпропетровська	7,60	9,20	8,32	8,25	0,8
Донецька					
Житомирська	8,00	10,00	9,00	7,50	20,0
Закарпатська	11,50	13,00	12,25	10,75	14,0
Запорізька					
Івано-Франківська					
Київська	7,00	8,00	7,50	6,90	8,7
Кіровоградська	8,50	9,50	8,87	8,87	0,0
Луганська					
Львівська					
Миколаївська					
Одеська	12,00	12,00	12,00	12,00	0,0
Полтавська	8,00	10,00	8,82	8,60	2,6
Рівненська	9,21	10,65	9,69	9,69	0,0
Сумська	9,00	9,00	9,00	9,00	0,0
Тернопільська	8,90	9,20	9,00	8,50	5,9
Харківська					
Херсонська					
Хмельницька	8,60	9,50	9,01	9,04	-0,3
Черкаська	7,70	9,30	8,20	8,20	0,0
Чернівецька	9,00	10,50	9,56	9,14	4,6
Чернігівська	8,00	9,50	8,64	8,58	0,7
По Україні	8,59	9,97	9,20	8,96	2,7

* Дані відсутні.

Символ (к) - дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності статистичної інформації.

Довідково. За даними Держстату України у 2022 р. обсяг виробництва (валовий надій) молока, у господарствах усіх категоріях становив 7767,7 тис. т, що на 10,9 % менше від даних попереднього року (8713,9 тис. т), у тому числі у господарствах населення валовий надій молока становив 5123,5 тис. т, що на 13,8 % менше ніж за даний період попереднього року (5946,2 тис. т) [3].

3.2 Динаміка закупівельних цін на молоко у країнах ЄС

Середні закупівельні ціни в ЄС

У країнах ЄС у 2022 р. відбувалися щомісячне зростання закупівельних цін на молоко [4]. У грудні 2023 р. середня ціна закупівлі молока знизилась на 20,3% порівняно з груднем 2022 р. і становила 47,43 євро за 100 л, а порівняно з січнем 2023 р. – зменшилася на 17,2% (рис. 3.2).

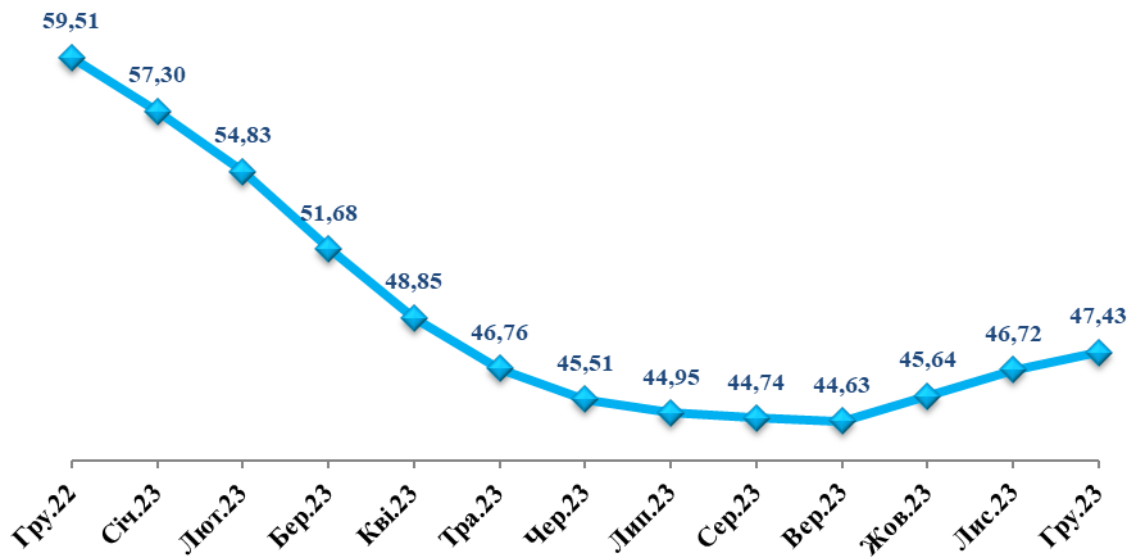

Рис. 3.2 Динаміка закупівельних цін на молоко в країнах ЄС, євро за 100 л

* Станом на 10.01.2024 р. за даними Європейської комісії ціни закупівлі молока у виробників наведені з урахуванням вимог Регламенту ЄС 2017/1185, стаття 12, додаток II.4 (а), згідно з яким країни ЄС надають ціни на сире молоко з фактичним вмістом жиру і білків.

** Розрахункові дані за відповідний період, згідно з курсом НБУ, що встановлений в останній робочий день місяця.

Цінові тенденції в окремих країнах ЄС

У грудні 2023 р. найвищі ціни на молоко серед основних країн-виробників ЄС, фіксувалися у Польщі – 52,23 євро за 100 л та Іспанії – 52,15 євро за 100 л. Найнижчі ціни на молоко у Литві – 43,22 євро за 100 л та Угорщині – 43,01 євро за 100 л (рис. 3.3).

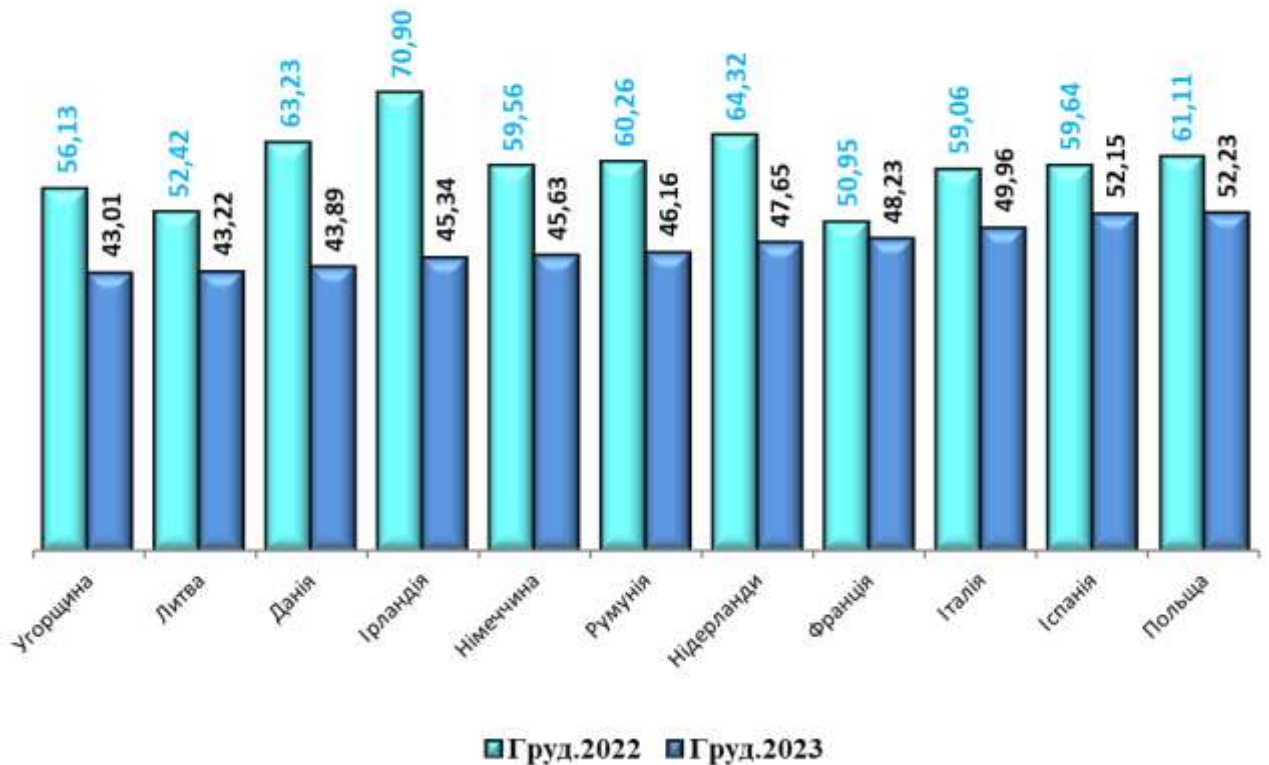

Рис. 3.3 Закупівельні ціни на молоко у розрізі окремих країн ЄС, євро за 100 л

*** Розрахункові дані за відповідний період, згідно з курсом НБУ, що встановлений в останній робочий день місяця.*

3.2 Світові закупівельні ціни на молоко

Молочний сектор обслуговує понад сім мільярдів споживачів і забезпечує життєдіяльність приблизно одного мільярда людей, що живуть на молочних фермах.

За даними Міжнародної молочної дослідницької мережі фермерських господарств, середня ціна на молоко у світі у листопаді 2023 р. становила **35,10 євро/100 кг** (або 36,12 євро/100 л).

За даними Служби аграрного маркетингу Міністерства сільського господарства США, за підсумками листопада 2023 р., середня ціна на молоко в США становила 44,23 євро/100 кг на 19,4% менше відповідного показника 2022 року.

За даними Голландської федерації сільського господарства та садівництва, у **Новій Зеландії**, у листопаді 2023 р., середня ціна становила 31,62 євро/100 кг, що на 22,2% менше відповідного показника 2022 року.

За даними Міністерства сільського господарства США, закупівельна ціна на молоко в **Аргентині** у листопаді 2023 р. становила 39,29 євро/100 л, що на 5,3% більше відповідного показника 2022 року [5].

Довідково. В Європі, США та Австралії під впливом несприятливих погодних умов виробництво молока-сировини йде на спад. Однак, збільшення світових цін на молоко стримує обмежений попит на молочну продукцію в Європі, Китаї та країнах Південно-Східної Азії [6].

ВИСНОВКИ

Дослідження закупівельних цін на основні види сільськогосподарської продукції є важливою складовою серед чинників, тенденцій і особливостей формування регіональних ринків продовольства.

У січні 2024 року за даними моніторингу, проведеного НДІ «Укragропромпродуктивність», в Україні спостерігаються різні тенденції у сфері закупівлі великої рогатої худоби, свиней та молока від населення, а саме:

- за місяць найбільше зростання цін на бичків вагою 330 кг і більше – 9,0 %.
- ціни на свиней знаходяться в межах 73,58 грн за 1кг живої ваги (категорія перша-екстра) та 69,89 грн за 1кг живої ваги (друга категорія). Середня ціна поросят-молочників становить 2612,05 грн за голову;
- за останній місяць середня закупівельна ціна на молоко незбиране II гатунку зросла на 2,7 %. Зростання середньої закупівельної ціни відбулося у дев'яти областях. Найбільше у Житомирській області на 20,0 %. Зниження середньої закупівельної ціни відбулося у одному регіоні, у решти областей ціни залишилися не змінними.

За останній рік відбулися наступні зміни:

- у масиві цін на ВРХ за останній рік найбільше зросли ціни на телиць вагою до 330 кг – на 38,6 %;
- ціни на свиней категорії перша-екстра порівняно з відповідним періодом минулого року зросли на 3,9 %, свиней II категорії – на 1,1 %, на поросят-молочників на 8,9 %;
- показники річної динаміки закупівельних цін на молоко від населення були наступними: середня мінімальна закупівельна ціна в Україні зросла на 11,3 %, середня максимальна – на 20,3 %, середня по Україні – на 14,8 %.

За даними Європейської комісії цінові тенденції у сфері закупівлі продукції сільського господарства у країнах Європейського Союзу були

наступними:

- У грудні 2023 р. середня ціна телиць у країнах ЄС становила 2,77 євро за 1 кг живої ваги, що на 1,8% більше ніж у грудні 2022 р., та відповідає рівню попереднього місяця. Водночас це у 2 рази перевищує рівень закупівельних цін в Україні. Середня ціна бичків у грудні 2023 р. у країнах ЄС становила 3,34 євро за 1 кг живої ваги, що на 2,7% більше показника відповідного місяця 2022 р., та на 0,6% менше від попереднього місяця.

- Станом на 25 грудня 2023 р. середня ціна реалізації свиней у забійній вазі класу S становила 211,60 євро за 100 кг, що на 3,0% більше ніж 26 грудня 2022 р., свинина класу R – 263,19 євро за 100 кг, що на 15,4% більше. У грудні 2023 р. середня ціна реалізації поросят становила 75,80 євро за голову, що на 21,7% більше, ніж у грудні 2022 р. (62,30 євро). Порівняно з попереднім тижнем станом на 25 грудня 2023 р. середня ціна зросла на 0,69 євро за голову.

- У грудні 2023 р. середня ціна закупівлі молока знизилась на 20,3% порівняно з груднем 2022 р. і становила 47,43 євро за 100 л, а порівняно з січнем 2023 р. – зменшилася на 17,2%.

Ринок м'яса і молока як важливий сегмент продовольчого ринку постійно знаходиться у центрі уваги аналітиків, оскільки він є особливою сферою прояву економічних відносин між товаровиробниками і споживачами, індикатором стану розвитку багатьох галузей вітчизняного агропромислового комплексу, а також характеризує добробут населення та його купівельну спроможність.

Зважаючи на особливе місце м'ясного і молочного секторів в агропродовольчому комплексі будь-якої держави, дослідження цінових тенденцій у цій сфері є актуальним як в Україні, так і у країнах Європейського Союзу. Значимість проблем розвитку цих секторів спонукає до їх всебічного вивчення з метою створення цивілізованого українського ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Яців І. Б., Яців С. Ф. Формування цін на сільськогосподарську продукцію як чинник розвитку аграрного сектору економіки //Аграрна економіка. – 2015. – Т. 8, № 1-2. – С. 24-31[Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ae_2015_8_1-2_6.
2. Моніторинг та контроль за цінами ЦЦ. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=94144>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 15.11.2023)
4. Офіційний сайт Європейської комісії. URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (дата звернення 15.11.2023)
5. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США. URL: www.usda.gov (дата звернення 15.11.2023).
6. Виробництво сировини йде на спад. URL: <http://milkuua.info/uk/post/virobnictvo-sirovini-jde-na-spad>

Наукове видання

**Івченко Володимир Миколайович,
Полонська Ольга Миколаївна,
Солошонок Алла Леонідівна та ін.**

**Аналітичні дослідження
цінових тенденцій
у сфері закупівлі
великої рогатої худоби,
свиней і молока
в Україні та країнах ЄС**

Редактор *Г. Г. Руденко*

Комп'ютерне складання та верстання *О. М. Полонська*

Научно-аналитическое издание содержит информацию о ценовых тенденциях в сфере закупки крупного рогатого скота, свиней и молока в Украине и странах ЕС. Аналитический обзор динамики закупочных цен на крупный рогатый скот, свиней и молоко цельное II сорта, принятых от хозяйств населения Украины, осуществлен на основании данных, полученных путем опроса объектов, осуществляющих закупку и переработку этого сырья в 17 регионах. Аналитический обзор средних цен реализации КРС, свиней и молока сырого всех видов от сельскохозяйственных предприятий проведен на основании данных Госкомстата Украины. Также исследования содержат информацию об уровне закупочных цен на КРС, свиней и молоко в странах ЕС (по данным Европейской комиссии). Приведенные материалы при необходимости могут быть использованы специалистами любой сферы деятельности для анализа ценовой ситуации на рынке сельскохозяйственной продукции.

The scientific and analytical publication contains information on price trends in the field of purchase of cattle, pigs and milk in Ukraine and EU countries. Analytical studies of the dynamics of purchasing prices for cattle, pigs and whole milk of the second grade accepted from households of Ukraine have been made on the basis of data obtained through surveys of objects that make purchases and processing of these raw materials in 17 regions. An analytical review of the average prices for cattle, pigs and raw milk of all types from agricultural enterprises was carried out on the basis of data from the State Statistics Service of Ukraine. Also, the study contains information on the level of purchasing prices for cattle, pigs and milk in the EU countries (according to the European Commission). The provided materials can be used, if necessary, by specialists of any sphere of activity for the analysis of the price situation on the market of agricultural products.

Підп. до друку 25.02.21

Формат 84×108 1/32.

Папір друкарський № 2.

Гарнітура Times New Roman.

Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 1,5.

Обл.- вид. арк. 2,9.

Наклад 300 прим.

Зам. №

**Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового
комплексу
Міністерства аграрної політики та продовольства України**

**03035, Київ-35, Солом'янська площа, 2.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
серія ДК № 1375 від 28.05.03**